

MÓN

Arafat, atrapat entre Hamas i Rabin

Les manifestacions de joia que van conèixer la franja de Gaza i les principals ciutats de Cisjordània arran de la signatura dels acords de Washington, el 13 de setembre de 1993, i del desplegament de l'Organització per l'Alliberament de Palestina (OLP) a Gaza i Jericó, el maig del 1994, són difícils del repetir. Les presons són encara plenes de palestins i els israelians no han demostrat gaire interès a retirar-se de Cisjordània, com estableix el text, ni a ampliar les minses competències de l'ANP. Arafat intenta, tanmateix, de presentar-se davant el primer ministre israelià, Ytzhak Rabin, com un moderat que controla la situació. Una moderació que ha estat elogiada fins i tot pel vice-ministre d'Afers Exteriors d'Israel, Yossi Beilin.

L'últim gest d'Arafat envers els Estats Units i Israel ha estat la condemna d'alguns militants d'Hamas i de Jihad Islàmica. En el primer procés d'un tribunal palestí contra membres de l'oposició foren condemnats tres activistes de Jihad, acusats d'atemptats amb bomba a Gaza. El líder del grup terrorista, Omar Shala, fou sentenciat a cadena perpètua. Uns dies després, eren condemnats dos membres d'Hamas a penes de presó per dur armes de foc.

Al mateix temps, la policia palestina va detenir més de tres-cents militants d'Hamas, la majoria a la franja de Gaza, on aquest moviment islamista té un suport indiscutible. Aquestes tres mesures foren una resposta desesperada de l'Autoritat Nacional Palestina als dos atemptats del dia 9 d'abril a Gaza, en què van morir set soldats israelians i una ciutadana nord-americana i van ser ferides una quarantena de persones.

Aquesta prova de força pot produir uns resultats imprevisibles per als palestins. En alguns moments s'ha parlat fins i tot de guerra civil entre els partidaris de l'acord de pau (Al Fatah i personalitats vinculades a Arafat) i els seus contraris (Hamas i moviments palestins, marxistes i laics, alguns d'ells amb base a Damasc). Coneixedor dels riscos, Arafat es va reunir amb el líder d'Hamas, Abdal-lah Nimer Darwish, per mirar d'aflacar una mica el foc.

Israel continua manant. Malgrat el diàleg, la crispació entre els palestins és evident. Arafat és criticat cada vegada amb més força (l'ANP ha arribat a censurar alguna publicació contrària), alhora que es redueix el seu camp de maniobra. Més que la manca de respecte al calendari de l'acord, el que molesta els palestins és la prepotència de Rabin. Qualsevol pretext —un atemptat, un tiroteig, una festa de significació política— és bo per a tancar la franja de Gaza i impedir que milers de palestins vagin a treballar a Israel. En un any, la frontera ha estat tancada més de 180 dies, és a dir, la meitat de l'any, fet que ha causat pèrdues de quatre milions de dòlars diaris a la dependent economia de Gaza.

Un any després de la signatura dels acords del Caire entre Israel i l'àsser Arafat, l'eufòria ha deixat pas a la decepció. El president de l'Autoritat Nacional Palestina (ANP), instal·lat a Jericó, sembla atrapat entre la intransigència del Govern israelià, que eternitza l'aplicació dels punts de l'acord de pau, i les pressions dels radicals islàmics, temptats pel terrorisme.

Aquesta és una arma que utilitza Rabin; però n'hi ha més, com la d'endarrerir de forma deliberada l'alliberament dels presos. Segons que reconeixen els dirigents d'Al Fatah, el 15 de novembre de 1993 era la data límit per a alliberar els detinguts polítics. Des del setembre del 1993 han sortit de la presó 5.300 palestins, però de llavors ençà n'hi han entrat uns 2.600, la majoria d'Hamas i de grups contraris als acords de Washington. Resumint, a les presons israelianes encara hi ha 5.500 palestins. Des que començà la Intifada, el desembre de 1987, han passat per la presó 110.000 palestins dels 2 milions que viuen a Gaza i Cisjordània, una xifra més que considerable. La presó i l'atur són dues obsessions que acompanyen els palestins. La primera perquè afecta la majoria de les famílies, que així comproven com les gasta la maquinària repressiva de l'estat d'Israel. L'atur deixa a la misèria milers de palestins, més propensos per la seva indefensió ideològica al discurs incendiari dels militants d'Hamas, sempre disposats al proselitisme.

A l'altra banda de la barrera, el primer ministre Rabin i el cap de la diplomàcia Shimon Peres, que semblen superats per la pressió dels sectors extremistes de la societat israeliana, en especial dels colons i d'alguns membres del Likud. Aquests dos líders laboristes, impulsors del acord de Washington, no fan cap concessió a un Arafat que es mostra afeblit fins a extrems perillous. Al contrari, han ajornat *sine die* la retirada de Cisjordània i la negociació de l'ampliació de l'autogovern i han deixat que els colons dictin la seva llei, sempre impetuosa i irracional. Per no parlar de Jerusalem, capital espiritual d'ambdós pobles i que només d'anomenar ja provoca pànic a Arafat i calfred als laboristes.

Las negociacions, paralizades, poden reprendre, segons els analistes de la política de la regió, si els Estats Units forcen els israelians a fer-ho. Però, el president nord-americà, Bill Clinton, no sembla gaire preocupat per la lentitud del procés de pau. Les relacions internacionals no són precisament el fort d'un Clinton més amoïnada pels problemes interns (feblesa del dòlar, atemptat d'Oklahoma, emergència de Newt Gingrich) que pel que passa al Pròxim Orient.

El seu secretari d'Estat, Warren Christopher, ha anat en diverses ocasions a la regió per intentar, sobretot, d'incorporar Síria en les negociacions. Tanmateix, el president siria, Hafiz al Assad, es fa pregar, tot i ser l'únic país àrab de la zona que no ha reconegut Israel. El Líban tampoc no ha restablert les relacions amb els israelians, però la seva autonomia es nul·la: la política exterior de Beirut és dictada a Damasc.

Assad demana, ni més ni menys, que els israelians tornin l'estratègic Golan, ocupat des de la guerra de 1967. Una petició que Rabin considera exagerada en aquests moments que ha de demostrar fermesa.

Antoni Castel